

6/3

к 84 спр7

№ 80

A. P. Prokofjev

Къз
сәстәма
viñzny olanin

4731

Kudymkar
1934
Okrizdat

КъВОЗ

„Vit voşa plan ponda pessəm, oзлаңша sozialişticeskəj ьзып uşpexxes ponda, strok votəz kernъ socialişticeskəj predpriyat̄oez, uzaliş otırılış olan burmətəm ponda, kultura lebtəm da zdorovjo kraňitəm ponda, uždon lebtəm, vədsən loěńь kariş kožajstvo voprossezъn (olanin, va nuətəm, vi nuətəm, lontəm, kanavaez nuətəm) vižəńь ьзыт značenqо....“ (CK VKP(в)-lən plenum ijuń təlişə 1931 voə).

CK VKP (в)-lən plenum ijuń təlişə 1931 v. viştalis, sto „SSSR-lən ənqasa sostojanno (oləm) gorodskəj kəzajsvoyn, kət eməs i ьзыт döstiženqoez, oz verme burmətńь otırılış vədman potrebnosşez (korənmmez) CK VKP (в) postanovitis (suvtətis): „əzzətńь SSSR-ын gorodskəj kəzajsvois vədman temppez, a medəddən olanın kəzajsvo, ətləyn temppezkət i plankət promyşlennəj uzyп.“

Ətləyn partia direktivaezkət mifjan em kapital teçəm loktan 1932-ye kezə ətlasa kerku

sroiteľsvoe oťir kəzajsvoyn—1942 mil'on rub i komunałnaj kəzajsvoyn i blagousrojsvoyn—950 mil. rub.¹⁾)

Kapital puktəm kerku stroiteľsvoe RSFSR-paşa—1.202 mil. rub., a komunałnaj kəzajsvoe—701 mil. rub.

Kolə viştavny, sto ətik zilstroiteľso oz vermy tırtıny ravoçəjjezliş potrebnos lovja plossaňn. „Ətlən voprossezkət, kədna sulaləny zylstroiteľsvoyn—Moskovskaj komitet VKP(б) i prezidium Mosobl. i Gorispolkom postanovlennoezyn—əddən jylən suvtə vopros uporjadoçen- no jılış, med ispožujtnı niyə, kədna eməş çasət, vaz kerkuezsə i viļis kerəmməzsə, kədnija uməl i ənekuzana juraləmşən, uməla vişəmşən çasto loənə şəkət olaninnez uzaliş oťirlə“.

„Glavnəj zadaça sulalə əni sə jılış, med ətlən stroitan programma tırtəmən, kədija suvtətəm, kraňitn porjadok şərti i niyə kerkuezsə, kədnijə mijə zastaňitim“. „Voprossez zugaləmmezsə ləşətəm jılış, nə vəlyn juraləm, vişnı niyə i kraňitn vaz olaninnezsə—vədsən ena nə praznik lunşa voprossez, siž-kə niyə nə

1) Vişət postanovlenno CIK SSSR oťir kəzajsvo planı 1932 vo kezə

ləşətən, uməla nə lə vizətən, tə kerkuez pondasə zıgacınp". (Kaganovic).

Partialiș reseñnoez olanə rytəm vajətis vil rovedaəz

Med toko viştavnp, sto 1931 v. Moskva karyn kapital ləşətəmə puktəm loəm 10500 kerkünp. Kolə viştavnp, sto i eta jeeə; kolə vyd lunə vyd kerkünp, zıgyn orəttəg pessyp səstəma oləm ponda.

Uməl otnoseñnoən, ne səstəma vizətəmən kerku, pozas i səstəm bur kerku kernə ne səstəm uməl kerkue. Levətən kerkünp kultura, velətçənp vizətəmən sanmiqimət şərti— eta loə kraçıtnp kerku.

Kyz vizətəmən kerku, səsaq loə i setəəm oliş-lən zdorovjo da sə izyp vyn.

Səstəma vizətəm kerku medəddən kolə uçat çelad ponda nə zdorovjöyn.

Naşəs, vazət i zynjiyət olaninnezən çelad vydətən vynətəməs i çastə sogalən. Səstəm kerku—vaznəj uslovjo çelad zdorovjo kraçı-təmən.

Büdkod naşətəm kerku (jog, şojaniş torrez i s. o). izvodalən ru eta kerkünp. Ru vermas

izvodaşńь въdkod vessestvoeşan (къз воштам sişməm kosta). Ru izvodaşəm medoş tədam sъşan, sto ruyn loə ne çeskət duk (zapakkez).

Ətlayn buskət ruyn vermasə ovńь въdkod bakteriaeze. Bakteriaeze vermasə izvodavńь въdkod şojan: naq vaksətnę, kurzətnę vi, jaç izvodavńь, səmmətnę jəv i.s.o.

Etna bakteriaeze sərgyńь vermasə i seeeməş lony, kədnija vermasə sednę ətlayn rukət mijan organizmə, ażzənъ asılnıs setəəm bur olan asılnıs pijaləm ponda i loənъ priçinaən въdkod zaraza sogətlə (tuberkułoz i s.o.).

Səstəm ru kerkuiyn—em ətik uslovjo zdorovjo krañitəmtyń una oñir kolasyń.

Къз krañitnъ busis kerku

Kъşań-zə loənъ mijan kerkuez naşşəş i kyt-eəm predupreditana meraez mijanlə voştavńь, medvъ ne lezńь sjə? Въd mort mijan kolasiş bura tədə, gozumnas kəs pogoddə pora oşńь əsýn vetlana uliça ladəriş, to kət i uməl-uməl təlok pora pozas ażzınp, kъz əsýn poduska výlyn kerkuiş labiç-pýzan výlyn təççə kъz niya vevtlişənъ busən.

Bura vižətnı-kə, mış sulalə eta bus, to
ətlayp posnit pesəkkət mijə ażəm sъyp posnit
pażətəm vəv i mədik sit, bədmasseziş puka
kəzəs (topoliş puk), kaj puk, juršiez, gənnez
i.s.o. med vižnъ olanın səstəma, pessəm səs-
təm ponda kolə pondətnı uļičaşan. Buşa,
nətəş uļičayp, oz vermъ lony səstəm kerku.
Ulica dolzon lony setəəm-zə, kъz i kerku
Sylən vevdərəs eta ponda dolzon lony setəəm
rovnəj, nəto kъz baitənъ planirujtəm, med
bədsən atmosfera osadkaez (zer, sylən sorrez)
koknita kotərtisə, med ez kerə va gəppəz
iat, a kəs godə jamaezyn med ez əkşə jog.
Zertəm godə uļičaez med kişkaşşıvlisə, sъvə-
yп çыskıssşıvlisə. Siş-zə kъz paşkъt uļica, to
rostoj mestəsə ispolzujtnı kolassezən polesad-
ik uvtə. Etijən mijə, medpervo, jansətam
şşinym olanın vetlişsə dъniş, əddən busa i
ata uļica dorşan, mədik, kəzny polisadnik
azonən, keram mu vevdər bustəmən, kuimət,
aditan-kə jər polisadnikə bədkod bədmas-
ez, to vermam etijən assinym kerku kranitnъ
us poniş, kədija em uļičayp, siş-kъz kustarnik-
ən vez vevtəm vijə sijə. Oz kov saditnъ
zъt bədmassez uçət polisadnikkezə.

Səstəm ogradaez

Kız baitçis ulıça jılış, si3-zə kolə i viştavny ograda jılış. Bıdsən ne lıddıny kyz vetlan mestaez med loisə saditəməş vbd koq zelonəj vıdmassezən: gazonən, çvettezən, ogorodeç vıdmassezən, sadən i.s.o. Seeəm torəjtçəm koknətə kernə uborka, vıdsən porjadok şərti, ne si3 loə bus, a vez turunys səstəmtə ru. Eta zelonəj plossadka vylə kolə kernə çelaqlə orsəm ponda pesokiş plossadka. Uz puktəm vərgyn eta plossadka vylə, mijanlı kolə panlıt munpə mujog vylə.

Loas-ja kerku gəgər garjəm kanava, netə oz, no ղevna sija kyz-ne kyz, a loas; əktənp i krañitny mujog ȝimlaləm votəz eta usadva vylış kovşas krañitny ograda dən kerəm mujog jamayn. Uməla-kə mujog jamasə vižətan i umə la şleditan, to koknita sija vermas lopъ set eəmən, sto muşin naqəstə i eıkətə ru.

A mujog vıdlun vermə əkşypə əddən coza. Ne praveñəja lıddəm şərti pozə viştavny kytəni eməş kanavaez, sto ətik mort vylə ətik luna usə 0,5 kg. mujog. Ne kanavaaa mestaezyn ətləyn mujogkət kovşə əktənp i krañitny vıd naqəş va. Eta mestəyn lıddəs loə unazık kəs

mujogşa kanavaeza mestaňn, pomoj kolə lıd-
çırń ne jeeazık 25 kg. ətik mort vylə. Ker-
ku mujog sulalə zýriş výdkod şojan torış, pə-
jimiş i s. o. Býdsən kerkuiş jog, kyz: steklan-
kaez zugaləm posudais, pəimis i s. o., ru iz-
vodaləmtyń ьzyl poləm oz vižə, kət i olasə dyr.
Mədikkez, kyz výdkod şojanış kołəmmez, as-
lınyś kerən vur olan piyavny sişman vakte-
riaezlə, əddən zepyt srokən—2-3 lun vərti—niya
siştən i pondən şetnə zlovoňie. Kolə viş-
tavny, sto výdsən výdəs çapkaləmmez (otbros-
sez) çapkişşən ətik kuçaə, siž-kə cozzyla ək-
şə mujog i cozzyla kyskaşşə.

Къз kerku gəgər mujogis vərjy- ny utıl

Bura vižətnı-kə myiš sulalə kerku mujog,
to loə, setən eməs setəm vessez, kədnija əd-
dən bura vermasə lony veşkət doxodən kerku
juraləmtyń (veşkətləmtyń). Kerku mujogis pozə
voşny výdkod kolana materiallez, kədna mu-
nən y promyşlennoşyn.

Moskvaiş mujog sotan stancia nabludeno
myççalis, sto kerku mujog vižə setəm sostav:
kukonnəj çapkaləmmez—17 proc., bumaga—

12 proc., izzez—9,5 proc, ru—6 proc, vədkod trəpiççez—5 proc, som—4 proc,, koskaez—3 proc, metall—2 proc, pesək i mədik meloç—40 proc, vədkod pomjot podais i s. o.—1 proc.

Etna çapkaləmmezsis mukədəs vermas tuppı uțişə. Kukonnəj çapkaləmmez, kədnija olənə çapkaləmmez karç kolasiş, vədkod fruktəziş, şojan-juan kołçəmiş, jaiş, ənqış i s. o. vermasə tuppı poda şojanə, medəddən porşəzlə, vədsən pozə ləddəny, sto 25 mort vylə şojan ləşətəm vərən pozas verdin ətik porşəs.

Əddən dona materialən loənə uțiş ponda koskaez: nışın puşə gos, kleş, a mukəd kołçəmmez tūnənə koska pizə—əddən dona udovrenno. Eta sırjo kolə małegpuan promyşlennoşyn. Emkə 50 proc mujog, to kyz ne ləddəny tokо doxodlas ıvıtok nınp kılıçə ənənəvid pərətəminə, ıvıt işpekən estiş mozino poluçitnъ doxod. Eta ponda kolə tokо organi-zujtnъ janə əktəm i janə əktəmmesə xranıtnъ: koskaez, butylkaez, metall, trəpiççez, zırış çapkaləmmez i s. o.

Çapkyń-pə mujog, kədija med kyz ne kyz utižirujtəm, kołças zınp gəgər, kədija kolə ogradais əimlavın. Mujog sişməm loə

Әддән çoza (2-3 lun вәрти mujog siз-kә pondətçә razlagajtçып i şetә zlovoňie), medbur sposob sijә zimlalәm—etә etlaapn sijәn-zә jassynas tәvavnp kъeemkә furgon vylә i kъskynp, a eta jassyk voštәm tujә suvtatçә mәdik seeam-zә, bura vesatәm, prostej jassyk. Mәdik sposob mujog zimlalәmyn, kәdija ne siз pri-menajtçә—sija mujog jassykis mujog kiştәny kъteem ңевид furgonә i siз kъskә.

Bur karrezyn siз i kerşә. Mujog әktişsә seteem jassykә i vyd lun setis әktişsә kariş mujog kъskalan obozәn. Mujog ponda jassyk-kez kerşәny ne ьзытәш, medvь niјә koknita tuis levtavnp kъskalan vylә i kerşәny seteem formaen i seteem materialis, kәdijaiş koknita pozis-vь vesatny. Әddәn ҫasto mujog jassyk-kez olәny kәrtovaj bokkeziş pъdьpanas 50 kg. mujog tәrәmyn, ovlә gegrәsa, neto nol peleşa.

Mujog kerәm med garantirujtis as gegrә poçvasә naşemәmis i em-kә vozmoznoş, to kolә duka gazzez mәdi ladorә nuәtny. Mujog mestaez kerşәny, kъz jassykkez, krepulta vartәm pәv tosseziş i pъesinїs med vәli smolitәm, oziş bokys kerşә lazmytzyk mәdikkezsha, ne vylip-zyk kъz atik metraşa, siз-kә vevdәriş çasys jassyk-

1
1ən ղевна лазмътък. Ета лазмътък ҹашъс әт-
аашә түкәд ҹашsezкәт petlaezən i siз loә oş-
lana vevt. Medвь burzъk vәli vesәtnъ ръекиш
ръdессә, kerшә ьвәs, kәdija oшшвлә toko vesә-
tik kosta, a съвәгъп, siз-zә ignassә. Vevdәras
suvtәtçә kъskan truba. Къпът sija vъlyпък,
sъпът sija burazъk kъskә siшmәm gaz duk i
eta poniш burzъka sija vesәtciшә ru vъlyп.

Kolә ryr dozirajtnъ, med kәr pondan ҹар-
кыпъ mujog jassъkiш vedraәn, to med ez kiş-
кашъ bokәttis, medвь sija ez vәv vevdәrәz
tyrtәm i med vesәtәm munis bura, siз-kә ҹи-
ла viшәm mujog jassъk em istoçnik naşәshп
muşin i ru i kәda poniш kerku guttez paşkәtә-
нь kъпәm vişan sogәt.

Sәstәmа viшпъ լeşniçaez

Къз mijanlә kolә med vәli sәstәm zыr, to
ryган լeşniçaez dolzпь lонъ usloviaezeәn, med
kernъ etә. Въd lun niјә vesәtәm da tәv vъlyп
viшәm әtlaen оlaninkәt, въd das lun вәrti niјә miш-
kavпь, a naşa kad kosta ҹastoзък, i оvjaza-
teжno kolә әtәrә vasәtільпъ kerkuiш zъvotnәjjezsә,
kolә miшkavпь ştekloez, med svet burzъka
mъççalis въd naşa mesta, въdsәn eta из mu-
nә оланин zdorovjo kerәm ponda.

Leşniça vylis nał pır pərə kokkezən zyrə; portitəm ru ьвəs oşlikə siž-zə pırə zyrə, med-əddən eta ponış uməl olə vylis etaz zyrrezlə. Ne soça kerkuiş ətərə leşniçaez vylə vezalən pətəraşpə kerkuiş zvotnəjjezəs: kaqəs i ponəs. Etijən əddən çorxta kolə pessypə i peşşəm vajətnpə strafəz i vajətnpə otvetstveñnoşəz. Pırəanın ьвəs oştəm kolə sə-pondə, medvəy mezdişnpə çadış i pariş, a eta vərən çad i par kajənpə vylis ətazə, eta jılış oz dumajtə. Nał, mujəg, sit, nałəs, nekər avu mişkaləm ştokloez i nekəcəm avu səstəm ru lezəm, kyz zyrə, a siž-zə i leşniçaez vylə—vədsən eta ponış nałəşmə olan kerku.

Kolə boşpə kyz pravilo, vižpə porog dorınp kok zırtan kletka, kədijən pozis-vəy kokiş ıakashəm nał zırtnpə, neto kyeem-kə kərtok: kyz ne kərtovəj şetkaa kovrik, to pozə işasovəj mat neto kyeem-kə trəpiça. Oz kov pırnpə kerkuə, avu vesətəm-kə bura kokkez nała pogodda kosta i kəs pogodda kosta avu zırtəm-kə bus.

Səstəma vižpə olan kerku

Puktam uz, med mijan kerkuyn vəli səstəm, a eta pondə mijanlıə kolə pessypə, med

ne siž kerku naṭəşn̄, a etijən mījə koknətam
uz səstəma vižn̄ kerku. Kər kerkuyn olə otır
unazъk, med tymba kolə, to estən səstəma
oləm ponda nuətn̄ uz zadaça avi kokn̄it. Kər
zelbtz̄ka kovşas ovn̄, sek ьzvtz̄k vyn̄en
(naporsvoen) kolə pessn̄p, med kerku vižn̄
səstəma. Nełki i seteəm səstəma oliş mort loə
istocnikən ղevna da naṭəşn̄ kerku: aslanym
paškəm vyl̄n i aslanym təlo vyl̄n mījə ryrtam
olan kerkuə bus i naṭ uliç vyl̄ış da aslanym
uziš, kytən mījə uzalam. Kuçik ryr pəzsəm (ny-
ləm), uşalannez, kulan torrez aslanym kuçik
vyl̄n, a siž-zə i lolaləm ru—vədsən etna na-
ṭəştən̄ mijanlış olan kerku, izvodalə nyliş ru.
Kıplıt olan kerkuyn unazъk morttez, sek re-
tytz̄ka naṭəşmə olan kerku. Sijən olan kerkuə
kolə ryrtn̄ una vədkod praviloez aslanym olə-
myn, kədına vermasə səstəmtz̄ka vižn̄ olan
kerku. Ena praviloez loktən̄ to kytçə: kołp
vevdəriş paškəm ətik mestə kvarṭiraə ryrtən̄
neto obsezziiaə ryrtən̄, uz vyl̄n uzalan paš-
kəm kołp setçə-zə kytən̄ uzalən̄, a neto vez-
n̄ gortiş paškəm vyl̄e uz vərşin̄ loktikə, əd-
qən bura użəm vərgyən treşitn̄ olpaş i użəm
vərgyən ȝimļavn̄, a esə burz̄k, posəzyn vižn̄
təv vyl̄n (ojən užikə olpaş vermə voşp v-

dəs pəzsəmmez, nət, kəda petis kuçik ryr, uz
vərən əddən bura mişşyp, (a esə burzıb uz
pomaləm vərən, no oz kov kołçṣyp siž, med
toko mişşətən mukəd mestaezsə, no setçin,
kylən etə pozə, miškavnp təlo—miškavnp du-
sən) medəddən strogəja kolə viştavnp pylə,
kədnija izalən busa proizvodsvoyn, kəda kər-
taşşə qeto температура lebtışəmən, qeto vazəm
proizvodsvoyn. Nekər oz kov vesətnə kəmkət
i paşkəm olan kerkuiyn. Olan kerkuezis med
petkətisə setəm izzez; kədnija əddən kerən-
da lebtən bus, eynətən da izvodalən ru. Olan
kerkuyn oz kov rınp şojan.

Siž-zə oz tuj miškavnp paşkəm olan kerkui-
yn. Isparenno paşkəm koştikə əddən uşətə ru.
Ul ru oz lez bura izavnp kuçiklə. Duk naşəş
paşkəmşin izvodalə olan kerkuiş ru. Naşəş paş-
kəm kolə kraňitnp əddən torpta ignaləm jas-
səkən.

Olan kerkuiyn tujə toko kraňitnp səstəm
paşkəm. Siž-zə kerkuiş mebel kolə vižnp səs-
təma, vəd ne kolana klam kolə olan kerkuiş
ziimļavnp, sek koknita pozas vižnp səstəma
oləm i zyrgyn unazık loas ru.

Şənaez olan kerkuiyn med vəlisə kraşitə-
məş, a ne ləkəməş. Vołkyla kraşitəm şənaez

oz vermə sluzbılıp vədkod naşekoməjjezlə (vudkkezlə, tarakannezlə) bur olan kerkuep nə ponda, eteəm ştenaez vılyp bus əddənəzək tətçə i koknitzək sijə çıskılpı.

Mukəd olan kerkuezən ovlənpı ibornəjjez, kədnija nətəstənpı ru olan kerkuep, eta ponış əddən vura kolə dozirajtın pıjə səstəma vižətənpı.

Къз керпъ iborka olan kerkuep

Əddən una viddeza ovla kerku zoz: ovla riuvəj, olifaən mavtəm, kraşitəm, parkaa, magnitovəj i. s. o. i ovlənpı vədkod sposobvez ibirajtçətənpı. Vılynpı viştaləm zozzez dozirajtətənp medəddən polzujtçəp—çıskətəp, kər zozə tyjkə uş kodə, riñna jog səstəmən çapkavlənpı. Eta sposobən zozis bus oz kaj vylə, no əddən pozə kazavnpı çıskıltəm mestaez; çıskətəm vərənp ətlənp ɳatkət etə riñnəj jogsə sotənp peçkaypı. No kolə viştavnpı, sto ɳe ryr koknita verman azzınpı etə riñnəj pizsə, sek pozə vižnpı uʃsaləm çaj, a med uməl polozen-nınpı pozə vižnpı kyz va bumaga, kəda torjətləm posnişik torokkezə (çevyt bumaga pondas lakaşnpı zoz bərdə). Siž toko zoz vıbzgaj-

тъ ваен, а кър еса сија әддән висәш, сек вер-
мас зоз мавтсыпъ висән, а вис шо-зә вълә оз
кай, а ета пониш зоз әддән најештә. Loas
burzъk, кър карашыпъ vadәm trәpiçәn չьскам
зоз. А ета пониш зоз չьскәм votәз trәpiça
neto vaz suknos zug (noj) vadәпъ kerošinyp
i әсәтәпъ әтәрә, med unaзъk kerošinys ko-
mis. Etaeem tәv vъlyп vižem trәpiça kattışsә
sotka vълә i siјen չьскәпъ зоз. Въдәs bus kut-
çisә trәpiça berdә, kәdә treşitәпъ әтәгъп; ka-
diş-kadә trәpiçasә kolә miškavпъ i вәra viliş
vižпъ kerošinyp. Ulsalәm trәpiçaәn prolüfaa ikra-
şitәm зоззез չьскәм шәт ьзыt rezultattez. Parke-
ta зоз, kъз pravilo, kolә ne jeeazъkiş, kъз әтрыш
daslun вәrti zыrtnpъ voskәn, kәda пониш bus, kәt
i kәsәn چьскан ne siž kajә ru vълә. Prostoj
puәvәj зоз kolә kadiş-kadә, siја naјештәm
шәrti, miškavпъ ваен, no oz kov siјә әддәn
ulsatny, siž-kә mukәd va torbs vermas sedny
зоз kolasә i зоз vermas siштыпъ pondatçыпъ,
i ета пониш въдәsәn zыrgъп loas naј.

Medbur әппәша sposob җимлаунпъ jog i вис
loә bus kъskan sposob. No eta sposob ponda
kolә puktynpъ ьзыt vъlyп, kъз mortlis, a siž-zә
i elektroenergia vъlyп, siž-kә mort kiәp bus kъs-
kәm әддәn шәкът i dyr kolә pesşыпъ.

Зоз چьскікә oz kov kołpъ зозә төвөл, а
kolə vьdsən siје զимлаунъ, oz-kә poz vьd lun,
to kolə kәt әтрыг vit lun вәrti зоз چьскәm вә-
тьп med چьскисә bus төвөлиш. Kәsən-kә چьскъ-
пъ labiçcez i tubaretkaez vьliš bus, to i es-
tәn loә siјa-zә myj loә i зоз چьскікә kәs trә-
piçәn, a eta şәrti i estәn kolə چьскъпъ va trә-
piçәn, siž-kъз polirovannәj риевәj predmettez
va trәpiçsaq vermasә әстүпъ assinъs șvitthalәm,
to kolə چьскъпъ karaşinъn vadәm trәpiçәn, къз
viшtalәm vьlybzъk. Predmettez vьliš bus چьс-
кікә oz kov kołpъ i vunәtçъпъ چьскъпъ bus
radiator vьliš. Bus, kәda pukşis radiator vьlә,
kәr siје әddәn pižatan, to siја vәrzәtçә i
kajә ru vьlә i loә, ru әмә kъskik pora,
umәl duk. Nija şәd vizzes, kәdnija kъз
sotәm vizzes, kәdnijә miјә әddәn çastә azzыv-
lam radiator umәla vižәm kosta, eta ponış
bus kajә ruә. No siја, sto kәt i mijan ştenaez
una jeea vižәпъ bus veşkъta sulalәmәn, no
şotaki i пъ vьlә bus pukşә. Ştenaez, kәdnia
kleitәmaş bumagaәn, da esә umәl bumagaәn,
vižәпъ toko unažъk bus, a burzъk ne kleyitпъ,
a toko kraşitпъ. Kadis kadә niјә kolə چьскъv-
льпъ i miškavльпъ, ne unaiş, no kәt әтрыг тә-
lişә.

Меддән вис і са руқшәпь улсаләм мес-
таезә, къз окоңиça штекло вылә. Бүсәштәм штек-
loez вошәпь түкәд ҹассә југытлиш, сиң-кә вош-
тә 25 proc. уназък. Ета poneş kolә штекloez
ҹыскыулып ҹастозък, медчасто тәлән, кәр штек-
loez улсаләпь, кәр југыт eta votәз јеңа.

Зоз ҹыскәп вәгъп ры колә ошпь форточка,
med керкуиш ҹыскәп әтлаәтпь ru vezsәmkәт.
Луннас колә форточка ошпь не әтрыг, а уназъ-
киш. Не әddәn ru izvodaşәm sь pora-zә korә tәvzә-
тәм, olan kerku tәvzәтпь колә i uзан озып.
Әddәn зескът olan kerkuezlә колә regularnәj
ru vezәм, i къпът уназък зескът, съпът өек-
зъка колә тәвзәтпь. Колә estәn primeңajtпь
skvožnәj ru vezәм, siң-кә форточкаez ошпь къкә
әтамәdlә раныт. Eteәm sposовәn, әddәn зе-
път kadәn 5-10 minut вәрти, pozә poluciшпь
sәstәм șmena ru olan kerkuып i vasәтпь улса-
ләм mestaez.

Овзеңзияеzyн sanmiñimum kolә nuәтпь
mesnәj zdravjaçejka juralәм uvtyп. Olişsezlә
вый sposовәn kolә otsavпь zdravjaçejkalә i
sanitarnәj komišsiaezlә sәstәma nuәтпь olan i
aktivnәja изавпь ena әtlaşa organizaciaezkәt.

Цена 15 коп.

А. П. Прокофьев
**КАК СОДЕРЖАТЬ ЖИЛИЩЕ
В ЧИСТОТЕ**
Перевод на Коми (пермяцкий)
язык Й. Радостева

Редактор Ф. ЧЕТИНА

Тех. ред. И. А. ШАДРИН

Окплит № 379. Заказ № 1049. Тираж 2000. Сдано в набор
22/VII-34 г. Подписано к печати 3/VIII-34 г. Печатных листов 5/8.

г. Кудымкар. Типография „Свердполиграфа“.